
Inspektionsunderlag 2018

Kontroll av utsläpp till dräneringssystem från lantbruksverksamheter

God tillgång till vatten med hög kvalitet och rika natur- och kulturmiljöer i och nära vatten är viktigt för utveckling och tillväxt. Människor och djur behöver rent vatten för sin överlevnad. Ett väl fungerande vattenlandskap och dess ekosystemtjänster, som vattenrening och vattenmagasinering, är en förutsättning för att vi ska kunna tillgodose dessa behov.

Samtidigt vet vi att de största miljöproblemen i länets inlandsvatten är fysisk påverkan, miljögifter, försurning och övergödning. Utefter kusten är övergödning och miljögifter de största problemen. För att förbättra vattenkvaliteten i allt vårt vatten har Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt tagit fram ett åtgärdsprogram. Här beskrivs bland annat att kommunerna ska arbeta med tillsyn för att säkra en god vattenkvalitet i våra län.

Detta inspektionsunderlag har tagits fram i samarbete med Miljösamverkan Sydost. Syftet är att minska utsläppen av föroreningar till dagvatten, dräneringssystem och vattendrag.

Checklista dräneringsvatten

Datum för inspektion: _____

Lantbruk: _____

Verksamhetsutövare: _____

På plats vid besöket: _____

Administrativa uppgifter

Kort beskrivning av verksamheten: _____

_____
_____
_____
_____
_____

Verksamhetstyp: B C U

Djur/produktion

Mjölkkö   Antal _____ + rekrytering antal _____

Nöt   Antal _____ sort: _____

Sugga   Antal _____

Slaktsvin   Antal _____

integrerad produktion   sattelit   nav

Kycklingar   Antal _____

Höns   Antal _____

Får, getter   Antal _____

Häst   Antal _____

Areal åker _____ Areal bete _____

Verksamhet inom vattenskyddsområde: Ja Nej

Kontaktperson: _____

_____
_____

Telefonnummer: _____

_____
_____

E-post: _____

_____
_____

1. DRÄNERINGSSYSTEM

Dräneringsvatten från en lantbrusverksamhet kan vara regnvatten eller smältvatten som leds över markytan, tak eller andra konstruktioner. Dräneringsvattnet kan innehålla miljögifter som tungmetaller, oljor eller bekämpningsmedel. Eftersom dräneringsvattnet inte renas i ett reningsverk hamnar dessa miljögifter till slut i våra vattendrag, sjöar och slutligen i Östersjön.

1.1 Hur tar ni hand om dräneringsvatten på fastigheten, exempelvis avrinning från tak och hårdgjorda ytor?

1.2 Finns det golvbrunnar inomhus som leder till dräneringssystemet? Vilken funktion fyller de?

Ja   Nej   Ej aktuellt

1.3 Finns det ritningar över dräneringssystemet?

Ja   Nej   Ej aktuellt

1.4 Framgår det av t.ex. ritningar vilka brunnar som avleds till gödsel förvaring respektive dräneringssystemet?

Ja   Nej   Ej aktuellt

VISS betyder VattenInformationsSystem Sverige.

VISS är en databas utvecklad av vattenmyndigheterna, länsstyrelserna samt Havs- och vattenmyndigheten.

I VISS hittar du klassningar och kartor över alla Sveriges större sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten.

Statusklassning: Här finns bl.a. en övergripande bedömning av hur vattnet mår (ekologisk status och kemisk status).

Miljö kvalitetsnormer: Bestämmelser om krav på kvaliteten i vattnet. Är styrande för myndigheter och kommuner när de tillämpar lagar.

Miljöövervakning: Olika prover tas vid utpekade platser, övervakningsstationer för att få veta hur vattnet mår. VISS innehåller bara data om var och vad som mäts, inte uppgifter om mätvärdena.

Skyddade områden: VISS har register över skyddade områden som ingår i vattenförvaltningsförordningen.

Åtgärder: Föreslagna och genomförda åtgärder för respektive vattenförekomst presenteras.

Mer information hittar du på <http://viss.lansstyrelsen.se/About.aspx>

1.5 Vet du vilken recipient (vattendrag) dräneringssystemet leder till?

Ja Nej

1.6 Vet du något om statusen på vattendraget?

Ja Nej

1.7 Hur förhindras oavsiktliga läckage från gårdscentrat till diken och liknande?

---

2. EGENKONTROLL

2.1 Finns det en dokumenterad egenkontroll?

Ja Nej Ej aktuellt

2.2 Innehåller egenkontrollen en riskbedömning som innefattar risk för förorening av dräneringssystem, närliggande vattendrag med mera?

Ja Nej Ej aktuellt

2.3 Finns rutiner för att regelbundet rensa dräneringssystemet som vattnet leder till?

Ja Intervall _____ Nej Ej aktuellt

Vem är ansvarig? _____

TVÄTT- OCH SPOLVATTEN

2.4 Avleds tvätt- och spolvatten till dräneringssystemet?

Ja Nej Ej aktuellt

2.5 Var rengörs bekämpningsmedelssprutan?

Ej aktuellt

Vart sker avrinning från rengöringsplatsen?

Ej aktuellt

2.6 Var tvättas fordon?

Vart sker avrinning från rengöringsplatsen?

Ej aktuellt

2.7 Finns diken/vattendrag eller liknande i närheten som riskerar att förorenas av tvätt- och spolvatten?

Ja Nej Ej aktuellt   Avstånd från utsläppsplatsen: _____ m

---

3. OLJEAVSKILJARE

Kontroll av slam och oljeskikt bör göras för att veta när tömning behöver ske. Hur ofta detta ska göras beror på dimensionering och belastningen av oljeavskiljaren.

Slam kan kontrolleras genom pejling med graderad sticka som förs ner i slamlagret. Man känner vart slamlagret börjar genom att motståndet ökar. Notera nivån på stickan. För sedan ner stickan i botten av avskiljaren, notera nivån. Skillnaden mellan nivåerna är lika med slamlagrets tjocklek.

Oljeskiktets tjocklek kan bestämmas med hjälp av en sticka bestruken med vattenpasta. Vattenpastan skiftar färg vid kontakt med vatten och oljeskiktet kan på så vis avläsas.

Äldre avskiljare har generellt en lagringskapacitet på 5 cm olja och 15-20 cm slam. Tömning rekommenderas vid 50 % av slamvolymen eller 80 % av avskiljarens förvaringskapacitet för olja.

Vi tömning av oljeavskiljaren ska avfallet tas om hand som farligt avfall.

3.1 Finns en oljeavskiljare inom verksamheten?

Ja Nej Ej aktuellt

Hur sköts denna?

Ej aktuellt

---

4. CISTERNER

En ny föreskrift (NFS 2017:5) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor börjar gälla den 1/7 2018.

Den gäller vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor i cisterner ovan och i mark som rymmer mer än 1 m³ vätska samt rörledningar och slangledningar som är anslutna till sådana cisterner.

En ny föreskrift kommer under året från MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap). Denna kommer att hantera tekniska krav, installationskontroll och liknande för cisterner.

Inom vattenskyddsområde

Tidigare undantag inom vattenskyddsområde gäller inte längre, d.v.s. från och med 1/1 2022 ska cisterner ha sekundärt skydd. Undantag: cisterner i pannrum eller motsvarande i bostadshus.

Sekundärt skydd=invallning

Dubbelmantling innebär inte längre att cisternen är invallad.

Dock anses dubbelmantling fortfarande vara sekundärt skydd för rörledningar och slangledningar.

Även hantering av mer än 250 l spillolja omfattas av krav på sekundärt skydd inom vattenskyddsområde.

4.1 Finns det någon cistern med miljöfarlig vätska inom verksamheten?

Diesel _____ m³ Bensin _____ m³ Spillolja _____ m³

Annat _____ Nej

Cisternen är invallad _____

Cisternen är dubbelmantlad _____

Tillhörande rörledningar och slangledningar är dubbelmantlade eller har annat sekundärt skydd _____

Typ av cistern: _____

_____
_____
_____

4.2 Finns risk för läckage från cisternen på grund av dess skick, utformning och placering?

Ja Nej Ej aktuellt

_____
_____
_____

5. HANTERING & FÖRVARING

5.1 Finns det risk för förorening av dräneringssystemet för följande:

	<u>Lastning/lossning</u>	<u>Förvaring</u>
Gödsel/ gödning	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej
Växtskyddsmedel/ övriga kemikalier	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej
Övrigt	☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej

_____
_____
_____

5.2 Finns det beredskap för att hindra utsläpp/spill från förvaringsplatsen att nå vattendrag, diken, dräneringssystem? Hur då?

Gödsel/ gödning Ja Nej
Växtskyddsmedel/ övriga kemikalier Ja Nej
Övrigt Ja Nej

5.3 Hanteras ensilage inom verksamheten?

Ja Nej

Plansilo Ja Nej _____

Limpa Ja Nej _____

Korv Ja Nej _____

Rundbal Ja Nej _____

Annat _____

Hur omhändertas eventuellt pressvatten?

Finns risk för läckage vid hantering?

Ja Nej _____

6. VÄXTSKYDDSMEDEL

Enligt 6 kap. 1§ Föreskrift (NFS 2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel ska verksamheten ha tillstånd för att få använda växtskyddsmedel inom **vattenskyddsområde** för vattentäkt.

Enligt 2 kap. 40§ Förordning (2014:425) om bekämpningsmedel ska verksamheten ha tillstånd för att få använda växtskyddsmedel på tomtmark för flerfamiljshus/ på gårdar till skolor och förskolor/på lekplatser som allmänheten har tillträde till/ i parker och trädgårdar dit allmänheten har tillträde/inom idrotts- och fritidsanläggningar/vid planerings- och anläggningsarbeten/på vägområden **samt på grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor/på ytor av asfalt eller betong eller andra hårdgjorda material.**

6.1 Används bekämpningsmedel?

På åkermark Ja Nej

Övrigt utomhus Ja Nej

6.2 Visa giltig legitimation

Legitimation gäller för

Namn: _____

Klass 1 med betning utan betning

Klass 2 med betning utan betning

Giltig legitimation t.o.m. _____

6.3 Är bekämpningsmedelssprutan testad samt registrerad hos Jordbruksverket?

Ja Nej

7. AVFALL, FARLIGT AVFALL & ÖVRIG FÖRVARING

7.1 Förvaring av följande sker

Avfall:

Farligt avfall:

Övrigt:

Nära dräneringssystem

Ja Nej

Ja Nej

Ja Nej

På hårdgjord yta

Ja Nej

Ja Nej

Ja Nej

7.2 Sker förvaringen av avfall/farligt avfall på ett säkert sätt utan risk för att nå vattendrag, diken, dräneringssystem?

Beskriv hur!

Ja Nej

7.3 Finns materialupplag på fastigheten som kan släppa ifrån sig kemiska ämnen till vattendrag, diken, dräneringssystemet? (bark/flis/spån, vägsalt, asfalt etc.)

Ja Nej Ange vilken typ: _____

7.4 Förvaras större mängder skrot utomhus utan nederbördsskydd ?

Ja Nej Ej aktuellt

8. SAMMANFATTNING

9. UT OCH TITTA!

9.1 Förvaring

Bekämpningsmedel, kemiska produkter och liknande ska förvaras så att läckage inte kan uppstå. De ska förvaras åtskilda från foder och livsmedel för att förhindra förorening.

Förvaringsutrymmet ska vara utan golvbrunn, med tätt golv och gärna god ventilation. Kemikalierna ska bli kvar i utrymmet även om förpackningarna går sönder.

Foder, ensilageförvaring sker utan risk för läckage. Ja Nej Ej aktuellt

---

Gödsel förvaras så att läckage ej uppstår. Ja Nej

Gödning förvaras så att läckage ej uppstår. Ja Nej

Växtskyddsmedel förvaras inom invallning Ja Nej Ej aktuellt

Absorberingsmedel finns tillgängligt Ja Nej

Det finns ingen golvbrunn i utrymmet Ja Nej

Övriga flytande kemikalier förvaras inom invallning Ja Nej

Absorberingsmedel finns tillgängligt Ja Nej

Det finns ingen golvbrunn i utrymmet Ja Nej

Övrigt

9.2 Cistern förvaras inom invallning Ja Nej
